

прояви на смяната в курса е изселването на част от турското малцинство през 1950–1951 г., на която ще се спра подробно по-долу. Сред турските преселници тогава се намират и около 100 роми, заради които турското правителство затваря границата. Дали ромите са били принудени от българското правителство да напуснат страната, не може да се каже. Общо по това време в Турция са емигрирали около 5000 роми⁹².

След 1954 г. начинът на живот на част от все още чергаруващото население в България застава на мушката на държавната политика. Най-напред се провежда програма за заселване на каракачаните. В хода на тази програма около 20 000 ромски семейства предимно от Дунавската равнина също получават земя и изгодни кредити, за да могат да си построят собствени жилища. Според Кроу тогава са възникнали ромски гета в 160 от общо 237 града и в 3000 от общо 5846 села⁹³. Програмата за заселване трябва да се разглежда във връзка с промяната в целите на малцинствената политика на БКП, която се очертава от средата на 1958 г.⁹⁴ Тя е приета с постановление на Министерския съвет „За уреждане на въпроса с циганското население в България“ в края на 1958 г.⁹⁵

Това постановление обаче надхвърля далеч рамките на една чисто заселническа политика. По-скоро тук става дума за един обширен документ, изразяващ политическата воля на БКП – ромите трябва да вземат участие в „големия скок напред“, амбициозната програма за модернизирание на българското народно стопанство. В това стопанство някак не пасва фактът, че „и сега все още известна част

⁹² За изселването на ромите вж. *Crowe, D. History...* p.21.

⁹³ Пак там, с. 22. Каракачаните – говорещи гръцки език високопланински овчари – трябвало да влязат в селскостопанските кооперативи, където били назначавани за овцевъди. Отчуждаването на последните частни стада овце през 50-те години ликвидира само отчасти традиционния поминък на тези овчари, понеже в областта на „неформалната“ икономика те продължавали да обслужват пазара и след това. Министерското постановление за заселване на каракачаните е публикувано в ИПНС № 25, 26.3.1954 г., с. 2 и предвижда между другото да се предоставят на каракачаните къщи на емигрирали от страната турци. Срв. за политиката на БКП спрямо каракачаните *Пимпирева, Ж. Каракачаните в България. С., 1995, с. 94.*

⁹⁴ Особено важни в тази връзка са „Тезисите на ЦК на БКП за работата сред турското население“, които се разработват малко след Седмия партиен конгрес през юни 1958 г. Вж. *Troebst, S. Verhältnis...* с. 236.

⁹⁵ Откъс от цялото разпореждане е публикуван в ИПНС, № 104, 30.12.1958 г., 2–3. Точки 9–11 липсват в публикацията.